

Uitbreiding golfterrein Hummelo en Keppel

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

13 mei 2004 / rapportnummer 1237-077

commissie voor de milieueffectrapportage

Gemeente Hummelo en Keppel
Postbus 1
6997 ZG HOOG-KEPPEL

uw kenmerk

uw brief
2 maart 2004

ons kenmerk
1237-78/H1/gl

Onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het MER
Uitbreiding golfterrein Hummelo en Keppel

doorkiesnummer
(030) 234 76 27

Utrecht,
13 mei 2004

Geachte raad,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de Uitbreiding golfterrein Hummelo en Keppel.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

drs. J.G.M. van Rhijn
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Uitbreiding golfterrein Hummelo en Keppel

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Uitbreiding golfterrein Hummelo en Keppel

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over de Uitbreiding golfterrein Hummelo en Keppel,

uitgebracht aan Gemeente Hummelo en Keppel door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.
Uitbreiding golfterrein Hummelo en Keppel,

de secretaris

ir. V.J.H.M. ten Holder

de voorzitter

drs. J.G.M. van Rhijn

Utrecht, 13 mei 2004

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER.....	1
3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Achtergrond, probleemstelling en doel	2
3.2 Beleidskader en besluitvorming.....	2
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	3
4.1 Alternatieven.....	3
4.2 Referentie	4
4.3 Meest milieuvriendelijk alternatief	4
5. MILIEUASPECTEN.....	5
5.1 Algemeen	5
5.2 Levende natuur.....	5
5.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie.....	6
5.4 Bodem en water	6
5.5 Woon- en leefmilieu.....	6
6. OVERIGE AANDACHTSPUNTEN VOOR HET MER.....	7

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 4 maart 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in de Bronkhorster Regiobode d.d. 10 maart 2004
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen
5. Gebiedsbescherming volgens structuurschema Groene Ruimte 2 en de Nota Natuur voor Mensen Mensen voor Natuur
- 5a. Soortbescherming

1. INLEIDING

De Stichting Golfsport Keppel wil de bestaande 9-holes golfbaan uitbreiden naar een 18 holes baan. De totale omvang van de baan zal daarmee ca. 54 ha gaan bedragen. Om deze uitbreiding mogelijk te maken is een besluit over wijziging van het bestemmingsplan van de gemeente Hummelo en Keppel noodzakelijk. De gemeenteraad moet dit besluit nemen.

Voor een dergelijk besluit moet de gemeente beoordelen of er bijzondere omstandigheden zijn die het volgen van de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) noodzakelijk maken. Mede op basis van advies van de Commissie m.e.r.¹ heeft de gemeenteraad op 27 januari 2004 besloten, dat de m.e.r. procedure gevolgd dient te worden.

Bij brief van 4 maart 2004 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport². De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Bronckhorster Regiobode³.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.⁴ – verder aangeduid als ‘de Commissie’. Het bedoelt aan te geven welke informatie het MER moet bieden om het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie.

Via de gemeente Hummelo en Keppel heeft de Commissie kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁵.

2. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

De Commissie adviseert om in twee stappen te komen tot een systematische inperking van alternatieven. In **stap 1** worden alle in de startnotitie genoemde alternatieven en varianten kwalitatief vergeleken op een aantal belangrijke en onderscheidende criteria. Op basis van deze vergelijking wordt een voorkeursalternatief en een meest milieuvriendelijke alternatief (mma) bepaald. Uitsluitend deze alternatieven worden in **stap 2** in meer detail uitgewerkt en op effecten (waar mogelijk ook kwantitatief) onderling vergeleken.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt.

¹ Het 1^e advies over de m.e.r. beoordeling bracht de Commissie m.e.r. uit op 4 april 2002. Aangezien nadien het voornemen is gewijzigd heeft de Commissie op 2 december 2003 een 2^e advies over de m.e.r.-beoordeling uitgebracht.

² Zie Bijlage 1.

³ Zie Bijlage 2.

⁴ Zie voor de samenstelling van de werkgroep Bijlage 3.

⁵ Zie voor een lijst met inspraakreacties Bijlage 4.

Stap 1:

- Van alle alternatieven en varianten wordt een plan op hoofdlijnen gepresenteerd met op kaart tenminste de plangrenzen, de in het plan opgenomen percelen, de ontsluiting en de belangrijkste inrichtingselementen (clubgebouw, bedrijfsgebouw, driving-range en parkeerterreinen. Daarbij dient tenminste ook een alternatief te worden beschreven dat geen significante effecten heeft op de Ecologische Hoofdstructuur (EHS);
- De toekenning van de kwalitatieve scores aan alternatieven/varianten moet beargumenteerd worden;
- Motiveer de keuze voor een voorkeursalternatief en bepaal het meest milieuvriendelijke alternatief.

Stap 2:

- Het voorkeursalternatief en het meest milieuvriendelijke alternatief moeten in de tweede stap in meer detail worden uitgewerkt.
- Bij de uitwerking van het mma dient aandacht besteed te worden aan:
 - behoud van het natuurlijk reliëf;
 - aanbrengen van beplantingselementen die de oorspronkelijke verkavelingstructuur volgen en/of die goede verbindingslijnen vormen voor kleine zoogdieren;
 - voorkomen van verstoring of aantasting van vitale populaties en benutten van ecologische potenties door gerichte inrichtingsmaatregelen;
 - minimaal gebruik van grondwater voor beregening en een minimaal gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen.

Daarnaast dient het MER voorzien te zijn van een voor een breed publiek toegankelijke samenvatting.

3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

3.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

De startnotitie geeft informatie over het draagvlak voor uitbreiding van de golfbaan. Deze kan in het MER worden overgenomen.

3.2 Beleidskader en besluitvorming

De startnotitie geeft een helder en uitvoerig beeld van het relevante nationale, provinciale en lokale beleidskader waar binnen het voornemen moet passen. Tevens wordt een duidelijk beeld gegeven van de besluitvorming tot nu toe binnen de gemeente. Deze informatie kan als bijlage in het MER worden overgenomen.

Een deel van het plangebied maakt onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Daarnaast is sprake van mogelijk significante effecten op direct aangrenzende EHS gebieden. Dit betekent dat in het MER de beschermingsformule⁶ behorend bij deze beschermde status dient te worden doorgelopen.

⁶ Bijlage 5a geeft informatie over de inhoud van deze beschermingsformule en de uitwerking daarvan in het MER.

De startnotitie meldt dat er in het gebied soorten voorkomen die beschermd zijn op basis van de Flora en Faunawet. Dit betekent dat een ontheffing aangevraagd zal moeten worden. Het MER kan gebruikt worden om hiervoor de noodzakelijke informatie aan te leveren⁷; dit is echter niet verplicht.

Voor de herziening van het bestemmingsplan zal een Watertoets uitgevoerd moeten worden. Onderdelen van deze Watertoets zijn o.a. vroegtijdig overleg met de waterbeheerder over de benodigde informatie, die in het kader van de Watertoets gegeven moet worden en uiteindelijk een beoordeling van de plannen door de waterbeheerder. Te zijner tijd moet bij het (ontwerp)besluit een waterparagraaf worden gevoegd. De benodigde informatie kan worden opgenomen in het MER.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Alternatieven

De startnotitie beschrijft de volgende concrete alternatieven:

- Alternatief Prinsenweg, waarin het clubhuis ten oosten van de Prinsenweg komt te liggen (op de plaats van de huidige hole 4) met 3 varianten voor de ligging van de driving range en/of de parkeerplaatsen;
- Alternatief Wijers, waarin het clubhuis komt te liggen direct aansluitend aan de bestaande bebouwing van de familie Wijers;
- Alternatief Handhaving Clubhuislocatie met resp. een 18 en een 9 holes baan.

De voor- en nadelen van deze alternatieven worden globaal aangegeven. Omdat kaartbeelden van de alternatieven ontbreken, evenals een systematisch overzicht van de positieve en negatieve effecten van de alternatieven, is naar de mening van de Commissie nog geen goed onderbouwde keuze mogelijk.

De Commissie adviseert daarom om in het MER in twee stappen te komen tot een systematische inperking van alternatieven.

In de **stap 1** worden alle in de startnotitie genoemde alternatieven en varianten kwalitatief vergeleken op een aantal belangrijke en onderscheidende criteria. Het gegeven dat een deel van het plangebied in de EHS ligt en er ook mogelijk sprake is van effecten op direct aangrenzende EHS gebieden maakt dat het MER tenminste één alternatief/variant zal moeten beschrijven, dat/die geen significante aantasting van de EHS geeft.

Op basis van de kwalitatieve vergelijking worden vervolgens een voorkeursalternatief en het meest milieuvriendelijkste alternatief bepaald. Uitsluitend deze alternatieven worden in **stap 2** in detail uitgewerkt en op effecten (ook kwantitatief) onderling vergeleken.

Stap 1

1. Geef van ieder alternatief op kaarten een uitwerking op hoofdlijnen met tenminste de plangrenzen, de ontsluiting en de belangrijkste inrichtings-

⁷ Bijlage 5b geeft informatie over de inhoud van de wettelijke soortenbescherming en de wijze waarop hiermee in het MER kan worden omgegaan.

- elementen (clubgebouw, bedrijfsgebouw, driving range en parkeerplaatsen);
2. Geef een beargumenteerde kwalitatieve beoordeling met plussen en minnen van alle alternatieven en varianten op de criteria:
 - verlies/winst aan ecologische waarde;
 - verlies/winst aan cultuurhistorische waarde;
 - veiligheid (verkeer en golftechnisch);
 - beschikbaarheid van gronden;
 - speltechnische eisen.
 3. Beargumenteer op basis van deze vergelijking de keuze voor een voorkeursalternatief en bepaal het meest milieuvriendelijke alternatief (mma).

Stap 2

Geef voor het voorkeursalternatief en het mma:

- de hoofdpzèt op kaart van de inrichting van de baan met een schetsmatige aanduiding van de ligging van de holes, de ligging van de driving range, gebouwen, de ontsluiting en parkeerplaatsen;
- de inrichtingsmaatregelen zoals de maaiveldligging van verschillende delen van het terrein, de inrichting van de waterhuishouding, de plaats van beplantingselementen en de plaats en hoeveelheid te kappen bos;
- de ligging van wandelpaden, zowel met oog op de veiligheid voor de recreanten als met het oog op ontwikkeling/behoud van cultuurhistorische waarden;
- het beheer van de golfbaan, met name beregening en bemesting.

Wanneer één van deze alternatieven leidt tot significante aantasting van de EHS is compensatie aan de orde⁸. Geef dan in het MER:

- aan welke kwaliteit en omvang de compensatie dient te hebben;
- de verwachte plaats van de compensatie en een indicatie van realiseerbaarheid;
- een indicatie van het tijdstip van realisatie.

4.2 Referentie

Handhaven van de bestaande 9 holes baan kan als referentiesituatie gehanteerd te worden.

4.3 Meest milieuvriendelijk alternatief

Stap 1 leidt tot een beargumenteerde globale opzet voor een mma. De inrichting van dit mma moet:

- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu;
- binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen.

Aandachtspunten bij de ontwikkeling van het mma zijn:

- behoud van het natuurlijk reliëf en de zichtlijnen;
- aanbrengen van beplantingselementen die de oorspronkelijke verkavelingsstructuur volgen en/of die goede verbindingslijnen vormen voor kleine zoogdieren; het verdichten van de bosrand met inheemse soorten;

⁸ Bijlage 5a geeft aan met welke aspecten bij compensatie rekening gehouden moet worden.

- het voorkomen van verstoring tijdens de aanlegperiode (niet kappen van bomen en bos in de broedperiode);
- voorkomen van verstoring of aantasting van vitale populaties en benutten van ecologische potenties door gerichte inrichtingsmaatregelen, zoals paddentrek voorzieningen, afscherming van eventuele lichthinder van driving range en clubhuis, beperken/voorkomen van geluidhinder (bv. van auto's, wedstrijdgeluiden en clubhuis-activiteiten) in de nabijheid van broedvogellocaties;
- beheersaspecten, zoals minimaal gebruik van grondwater voor beregening en een minimaal gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen.

5. MILIEUASPECTEN

5.1 Algemeen

Het MER moet de milieugevolgen van de inrichtingsalternatieven vergelijken met de autonome ontwikkeling binnen het studiegebied. Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van al genomen besluiten over nieuwe activiteiten.

Het MER dient kaarten en een beschrijving (van de aard en omvang) te bevatten van alle (bestaande of geplande) gevoelige bestemmingen (bebouwing, kerkhof e.d.) in het studiegebied incl. de exacte ligging van de EHS en de ecologische verbindingzone.

Beschrijf de effecten waar mogelijk kwantitatief.

5.2 Levende natuur

Gebiedsbescherming

Wanneer er kans bestaat op significante aantasting van gebieden met een beschermde status, dan dienen de relevante beschermingsformules te worden doorlopen (zie ook 3.2). Beschrijf dus de gevolgen, die kunnen optreden voor te behouden en eventueel te ontwikkelen natuurwaarden binnen en in de nabijheid van deze gebieden, en stel vast of deze gevolgen significant kunnen zijn.

Bijlage 5A geeft informatie over de inhoud van de beschermingsformules en hoe daarmee in het MER kan worden omgegaan.

Geef in het MER aan of de ingrepen kunnen resulteren in onomkeerbare effecten waardoor de ontwikkelingsmogelijkheden van flora en fauna in natuurgebieden verloren gaan. Hierbij gaat het zowel om gebieden vallend binnen de bruto EHS als om potenties van de ecologische verbindingzone.

Soortbescherming

Het MER kan volstaan met het aangeven van de gevolgen voor de *doelsoorten* van het natuurbeleid, of een gemotiveerde selectie van de belangrijkste voorkomende soorten⁹.

Wanneer het MER ook gaat dienen als onderbouwing voor de ontheffingsaanvraag moet een uitgebreidere beschrijving van de aanwezige waarden gegeven worden

Bijlage 5B geeft een uitwerking op beide punten.

5.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Beschrijf in het MER:

- de bestaande ruimtelijke structuur met kaartbeelden met daarop de waarde bepalende elementen (o.a. rivierduinen, IJsselstroomgebied, buitenplaatsen);
- de effecten (positief en negatief) op de ruimtelijke structuur van het gebied;
- de effecten (positief en negatief) op de cultuurhistorische waarde van het gebied;
- het gebied is gekwalificeerd als een gebied met een hoge archeologische verwachtingswaarde¹⁰. Geef in het MER aan op welke wijze met aanvullend onderzoek voorafgaand aan de realisatie, hiermee rekening wordt gehouden.

5.4 Bodem en water

Geef in het MER:

- het effect van het grondverzet bij aanleg op de kwaliteit van het grond- en oppervlakte water in het studiegebied;
- het effect van de berekening van de baan op de grondwaterstanden en de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit in het plangebied zelf (zoals op het gebied de Ezelswei) en op de waterhuishouding in de omliggende ecologisch waardevolle gebieden w.o. de ecologische verbindingszone. Geef een vergelijking van de huidige berekening en bemesting op de landbouwpercelen t.o.v. de toekomstige situatie met een golfbaan;
- het bestaande en toekomstige waterbergend vermogen.

5.5 Woon- en leefmilieu

Geef in het MER:

- De verkeersintensiteiten op de toeleidende wegen in de huidige situatie en de verwachte toename al gevolg van het gebruik van de golfbaan op een maatgevend moment.
- een beschrijving van de geluidhinder door toenemend verkeer langs de aan- en afvoerroute naar de golfbaan;

⁹ In het Handboek Natuurdoeltypen, LNV 2001 staan alle doelsoorten. **Bijlage 5B** geeft aan hoe de gevolgen kunnen worden beschreven.

¹⁰ De Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) geeft in haar reactie (bijlage 4 nr. 1) aan dat sprake is van een gebied met hoge archeologische verwachtingswaarde.

- een globale beschrijving van de hinderbeleving door bewoners (verstoring, veiligheid).

6. OVERIGE AANDACHTSPUNTEN VOOR HET MER

Vergelijking van alternatieven

Stap 1 resulteert in een kwalitatieve vergelijking (met plus en min scores) van alle in de startnotitie beschreven alternatieven en varianten.

In Stap 2 worden de milieueffecten van het voorkeursalternatief en het mma zo veel mogelijk kwantitatief vergeleken; onderling én met de referentie.

Leemten in informatie

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat kan worden beoordeeld wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieu-informatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit.

Evaluatieprogramma

De gemeente Hummelo en Keppel moet bij het besluit over het bestemmingsplan aangeven op welke wijze en termijn een evaluatieonderzoek verricht wordt. In dit onderzoek worden de voorspelde effecten vergeleken met de daadwerkelijk optredende effecten. Zo nodig kunnen op basis van de resultaten aanvullende mitigerende maatregelen worden getroffen. Het MER bevat bij voorkeur al een aanzet tot een programma voor dit onderzoek, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

Vorm en presentatie

Een heldere presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven (in stap 1 en 2) is van groot belang. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- **recent kaartmateriaal** te gebruiken, met daarop **de topografische namen** goed leesbaar en voorzien van een duidelijke legenda.

Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de kwalitatieve vergelijking (in tabel) van alle alternatieven en varianten uit de startnotitie (stap 1) met een onderbouwing voor de keuze van het voorkeursalternatief en het mma;
- een schetsmatig beeld van het voorkeursalternatief en het mma (stap 2)
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van het voorkeursalternatief en het mma (stap 2);
- belangrijke leemten in kennis.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Uitbreiding golfterrein Hummelo en Keppel

(bijlagen 1 t/m 5)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 2 maart 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

GEMEENTE HUMMELO EN KEPPEL

Commissie voor de milieueffectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieueffectrapportage
Ingekomen :	5 MAART 2004
nummer	(10X)
dossier	1237-427/m 47
kopie naar :	H. B. B. J. G.

Datum: 2 maart 2004
Uw brief van:
Uw kenmerk:

Onderwerp: startnotitie m.e.r. Keppelse golfbaan
Contactpersoon: P.F.J. Roes ☎ (0314) 389 155

VERZONDEN - 4 MAART 2004

Geachte heer / mevrouw,

De gemeenteraad van Hummelo en Keppel heeft geoordeeld dat er een m.e.r.-procedure moet worden doorlopen voor de bestemmingsplanwijziging met betrekking tot uitbreiding van de Keppelse golfbaan. Op 24 februari 2004 ontvingen wij de startnotitie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.), welke ons bij schrijven van 20 februari 2004 van Stichting GolfSport Keppel is toegezonden.

Verzoek om advies

Wij vragen u om advies uit te brengen over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieueffectrapport (MER).

Beoordeling startnotitie

De startnotitie voldoet aan de eisen die in de Regeling startnotitie milieueffectrapportage aan een startnotitie worden gesteld.

Doorzendplicht

De startnotitie en de begeleidende brief zijn gericht aan ons college. De raad van Hummelo en Keppel is het bevoegde gezag inzake de bestemmingsplanwijziging. De notitie moest dan ook aan de raad worden aangeboden. In verband met de wettelijke doorzendplicht hebben wij de notitie doorgestuurd naar de raad. Wij zijn echter als bestuur belast met uitvoering en voorbereiding van raadsbesluiten en de uitvoering van deze procedure ligt dan ook bij ons college.

Openbare bekendmaking startnotitie

De ontvangst van de startnotitie maken wij op 10 maart 2004 openbaar bekend door publicatie in de Bronckhorster Regiobode. Van 11 maart 2004 tot en met 7 april 2004 ligt de startnotitie ter inzage in het gemeentehuis. Gedurende deze termijn kan een ieder bij de raad opmerkingen maken over het geven van richtlijnen. De tekst van de bekendmaking hebben wij als bijlage bij deze brief gevoegd. Na plaatsing sturen wij u zo spoedig mogelijk een kopie van de publicatie toe.

Gemeente Hummelo en Keppel
Telefoon: (0314) 389 191
Telefax: (0314) 389 100

Postadres:
Postbus 1
6997 ZG Hoog-Keppel

Bezoekadres:
Burg. Van Panhuysbrink 1
6997 AA Hoog-Keppel

E-mail:
gemeente@hummelo-en-keppel.nl

Rabobank 'Doesburg-Glesbeek' rekeningnr.: 3150.01.461
NV Bank Nederlandse Gemeenten 2850.04.298
Postbank 868082

Beoordelingsbesluit gemeenteraad

Op 27 januari 2004 heeft de gemeenteraad, gelezen het advies van uw commissie van 2 december 2003, besloten dat er een m.e.r.-procedure moet worden doorlopen die leidend wordt voor de besluitvorming bij de bestemmingsprocedure. Gelijktijdig heeft de raad besloten om bij het opstellen van de richtlijnen voor het MER rekening te houden met de door hem op 22 april 2003 vastgestelde kaders. Een kopie van het beoordelingsbesluit en het onderliggende raadsvoorstel hebben wij bijgevoegd, evenals een kopie van het raadsbesluit omtrent kaderstelling.

De uitbreiding van de golfbaan is niet zonder meer m.e.r.-plichtig. Op grond van de Wet milieubeheer en het Besluit Milieueffectrapportage 1994 beoordeelt het bevoegd gezag, in dit geval de gemeenteraad, of er een MER moet worden gemaakt als het gaat om een uitbreiding van een golfbaan met 25 hectare of meer, 10 hectare of meer in gevoelig gebied, dan wel 9 holes of meer.

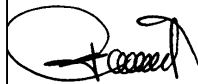
Op 28 mei 2002 heeft de gemeenteraad, gelezen het advies van uw commissie van 21 februari 2002, aanvankelijk besloten dat er geen m.e.r.-procedure doorlopen hoeft te worden. Het plan is in de tussentijd gewijzigd, waarbij het kappen van bos in de ecologische hoofdstructuur (EHS) aan het plan is toegevoegd. Omdat het kappen van bos in de EHS nu onderdeel uitmaakt van de uitbreiding, er ingrijpende inrichtingsmaatregelen nodig zijn om het gebied geschikt te maken en wegens onzekerheid over de toereikendheid van de voorgenomen compensatie, heeft uw commissie op 2 december 2003 geadviseerd om alsnog een m.e.r.-procedure te doorlopen. De raad heeft uw advies overgenomen.

Het besluit is op 25 februari 2004 gepubliceerd in de Bronckhorster Regiobode en de Staatscourant en ligt met ingang van 26 februari 2004 ter inzage in het gemeentehuis. Een kopie van de publicatie hebben wij als bijlage bij deze brief gevoegd.

Informatie

Heeft u nog vragen dan kunt u contact opnemen met de heer P.F.J. Roes. Hij is telefonisch te bereiken onder telefoonnummer (0314) 389 155.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders

P.H. Starreveld
secretaris

S. Haasjes van den Berg
burgemeester

Bijlage(n):

- startnotitie m.e.r. februari 2004 (10 x)
- brief van Stichting Golfsport Keppel 20 februari 2004
- publicatie startnotitie 10 maart 2004
- raadsbesluit en -voorstel m.e.r.-beoordeling 27 januari 2004
- publicatie m.e.r.-beoordelingsbesluit 25 februari 2004
- raadsbesluit kaders uitbreiding golfbaan 22 april 2004

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in de Bronckhorster Regiobode d.d. 10 maart 2004

GEMEENTE HUMMELO EN KEPPEL Officiële publicatie

Het college van burgemeester en wethouders maakt op 10/3/2004 het volgende bekend.

Beschikkingen

- De onderstaande beschikkingen zijn gegeven.
- Dazoo Evenementenreclame, Arnhem, van 5 t/m 14/3/2004 plaatsen van 10 aankondigingsborden op gemeentegrond (5/3/2004);
- Scoutinggroep Sweder van Voorst, op 13/3/2004 houden van een lege flessenactie in de dorpskernen van de gemeente Hummelo en Keppel (5/3/2004);
- Binnenweg 3, Drempt, veranderen achtergevel woning (4/3/2004).

Bent u belanghebbende en wilt u bezwaar maken, dan kunt u binnen zes weken, ingaande op de dag na de dag van verschijnen van deze publicatie, een gemotiveerd bezwaar schrijven aan het college van burgemeester en wethouders.

Het besluit treedt direct in werking, tenzij de voorzieningenrechter van de Sector Bestuursrecht van de Arrondissementsrechtbank Zutphen (postbus 205, 7200 AE Zutphen) op verzoek besluit tot schorsing. Hieraan zijn kosten verbonden.

Aanvragen

- De onderstaande aanvragen zijn ontvangen.
- Burg. Vrijlandweg 7, Hoog-Keppel, sloop garage (11 t/m 20/3/2004);
- Huiszwaartvoortsaweg 7, Drempt, sloop schuur (11 t/m 20/3/2004);
- Huiszwaartvoortsaweg 7, Drempt, uitbreiding woning (11 t/m 20/3/2004).

De aanvragen liggen, gedurende de tussen haakjes vermelde termijn, ter inzage.

Iedereen die zijn zienswijze kenbaar wil maken, kan gedurende de bij de aanvraag vermelde termijn, een brief schrijven aan of een afspraak maken met het college van burgemeester en wethouders. Uw zienswijzen worden eveneens ter inzage gelegd, tenzij u aangeeft dit niet te wensen.

Startnotitie milieueffectrapportage (m.e.r.) Keppelse golfbaan

Stichting Golfsport Keppel (SGK) wil de Keppelse golfbaan uitbreiden van 9 naar 18 holes en daarbij een driving range en een nieuw clubgebouw met parkeerplaatsen realiseren. Het betreft een uitbreiding van ca. 35 ha ten noorden en oosten van Hoog-Keppel.

Om de gevolgen van de voorgenomen activiteiten voor het milieu zichtbaar te maken en voor de wijziging van het bestemmingsplan wordt na besluit van de raad (27/1/2004), op advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage (2/12/2003), een Milieueffectrapport (MER) opgesteld. Eerste stap in de procedure bij het opstellen van een MER is een startnotitie.

Op 24/2/2004 heeft SGK (secretariaat: Het Bastion 2 te Dieren) de startnotitie ingediend. De startnotitie geeft in grote lijnen aan waarom de uitbreiding nodig is en wat deze inhoudt, de voorgeschiedenis en het beleidskader worden geschetst en er is aangegeven welke milieueffecten en alternatieven worden onderzocht.

U kunt de startnotitie van 11/3 t/m 7/4/2004, op werkdagen tussen 9:00 en 12:00 uur en 14:00 en 16:00 uur of op afspraak ((389 155) inzien in het gemeentehuis en gedurende de termijn schriftelijke opmerkingen richten aan de raad van Hummelo en Keppel.

Uw opmerkingen worden toegestuurd aan de commissie voor de milieueffectrapportage en bij de stukken ter inzage gelegd. Op uw verzoek worden uw persoonlijke gegevens niet bekendgemaakt. De commissie brengt vervolgens advies uit voor de door de raad vast te stellen richtlijnen voor het MER.

Ontheffingen paasvuur

Het voornemen is – onder het stellen van voorschriften - ontheffingen te verlenen aan:

de Ponyclub de "Hesseeruiters", voor het verbranden van snoeihout en het gebruik van een geluidinstallatie aan de Groeneweg te Hummelo; de heer J.H.G. Nieuwenhuisen, Groeneweg 6 te Hummelo, voor het jaarlijks terugkerend paasvuur in achtertuin.

U kunt de aanvragen en ontwerpbeschikkingen van 11/3 t/m 7/4/2004 tijdens kantooruren of op afspraak ((389 154) inzien in het gemeentehuis.

Iedereen kan tijdens de hierboven genoemde termijn tegen het verlenen van de ontheffing(en) schriftelijk bedenkingen indienen bij burgemeester

en wethouders. De ingekomen bedenkingen worden ook ter inzage gelegd. Indien u wenst dat persoonlijke gegevens niet bekend worden gemaakt, moet u dit vermelden tegelijk met het indienen van de schriftelijke bedenkingen.

Ontheffingen stookverbod

B&W hebben ontheffing van het verbod om vuur te stoken verleend aan:

- R. Luimers, Veenweg 10 in Drempt, voor het verbranden van snoeihout in het kader van landschappelijk onderhoud;
- G.B. Oortgiesen, Zomerweg 71 in Drempt, voor het verbranden van snoeihout in het kader van landschappelijk onderhoud;
- G.J. van Zadelhoff, Veenweg 10 in Drempt, voor het verbranden van snoeihout in het kader van landschappelijk onderhoud;
- A.J. Slothouwer, Zelhemsseweg 8 in Hummelo, voor het verbranden van snoeihout in het kader van landschappelijk onderhoud;
- B.W. Peters, Eldrikseweg 1 in Laag-Keppel, voor het verbranden van snoeihout in het kader van landschappelijk onderhoud;

Volgens artikel 10.63 van de Wet milieubeheer en artikel 5.21 van de Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Hummelo en Keppel 2003 kunnen wij hiervoor ontheffing verlenen.

De ontheffingen worden verleend voor de periode van 1 maand na van kracht worden van het besluit.

Aan de ontheffingen zijn voorschriften verbonden, om het milieu en de openbare orde en veiligheid te beschermen. Van 11/3 t/m 21/4/2004 liggen de ontheffingen voor een ieder ter inzage.

Bezwaar en schorsende voorwaarde

Het kan zijn dat een belanghebbende het niet eens is met (een onderdeel van) het besluit. Daarom kan hij of zij op grond van de Algemene Wet Bestuursrecht tegen het besluit bezwaar maken.

Aan dit besluit verbinden wij een schorsende voorwaarde. Dit betekent dat de ontheffing pas van kracht wordt op het moment dat de bezwaartmijn is afgelopen.

Als door een belanghebbende gedurende deze termijn een bezwaar en een verzoek om voorlopige voorziening zijn ingediend, dan wordt de ontheffing pas van kracht nadat op dat verzoek is beslist.

Het maken van bezwaar kan alleen door binnen zes weken na datum waarop het besluit - de ontheffing van het verbod vuur te stoken - ter inzage is gelegd een gemotiveerd bezwaarschrift in te dienen bij het college van burgemeester en wethouders, Postbus 1, 6997, Hoog-Keppel. Een verzoek om voorlopige voorziening moet u indienen bij de Voorzitter van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage. Het besluit wordt niet eerder van kracht voordat op dat verzoek is beslist.

Informatieavond over plattelandsvernieuwing

Op 17/3/2004 organiseren een viertal plattelandsvrouwenorganisaties een informatieavond over plattelandsvernieuwing, specifiek gericht op de inbreng van vrouwen bij de besluitvorming en uitvoering. De informatieavond vangt aan om 20.00 uur en wordt gehouden in zalencentrum De Radstake in Heelweg (bij Varaseveld). Er zijn aan deze avond geen kosten verbonden. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met dhr. P. Leenreize, secretaris van de Streekcommissie West-Achterhoek en Liemers (0315) 256 865.

Meer informatie

Op deze informatiepagina wordt volstaan met een korte, zakelijke aanduiding.

Voor meer informatie kunt u:

- Kijken op de publicatieborden in de gemeente.
- Telefonisch contact opnemen met de gemeente voor een korte toelichting.
- De stukken inzien in het gemeentehuis. Op werkdagen tussen 9.00 en 12.00 uur en daarnaast op afspraak ook buiten de openingstijden.
- Op de gemeentelijke internetzite: www.hummelo-en-keppel.nl

Bezoek- en postadres

Het gemeentehuis aan de Burg. Van Panshuibrink 1 te Hoog-Keppel is geopend op werkdagen van 9.00 tot 12.00 uur. Bureau Burgerzaken is tevens elke woensdagmiddag van 13.30 tot 16.30 uur geopend. Het gemeentehuis is telefonisch bereikbaar via nummer ((0314) 389 191.

Post kunt u zenden aan het college van burgemeester en wethouders van Hummelo en Keppel, Postbus 1, 6997 ZG te Hoog-Keppel of via het e-mail adres: gemeente@hummelo-en-keppel.nl

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: de Stichting Golfsport Keppel

Bevoegd gezag: de gemeente Hummelo en Keppel

Besluit: m.e.r. beoordeling/ vaststellen bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: D 10.2/C 10.2

Activiteit: De Stichting Golfsport Keppel wil de huidige 9 holes golfbaan uitbreiden tot een 18 holes baan met een totaal oppervlak van ca 54 ha.

Procedurele gegevens:

verzoek om m.e.r. beoordelingsadvies: 21 februari 2002

m.e.r. beoordelingsadvies uitgebracht: 4 april 2002

gewijzigd m.e.r. beoordelingsadvies uitgebracht: 2 december 2003

kennisgeving startnotitie: 10 maart 2003

richtlijnenadvies uitgebracht: 13 mei 2004

Bijzonderheden: De Commissie achtte in februari 2002 aanvankelijk geen bijzondere omstandigheden aanwezig die noodzakten tot het maken van een MER. Nadien is het voornemen gewijzigd in de zin dat een deel van de uitbreiding in de Ecologische Hoofdstructuur wordt voorzien. Op basis van deze nieuwe informatie heeft de Commissie in december 2002 desgevraagd geadviseerd om alsnog de m.e.r. procedure te volgen. Dit advies is door de gemeente Hummelo en Keppel overgenomen.

De Commissie adviseert in haar richtlijnenadvies om in twee stappen te komen tot een systematische inperking van alternatieven. In **stap 1** worden alle in de startnotitie genoemde alternatieven en varianten kwalitatief vergeleken op een aantal belangrijke en onderscheidende criteria. Op basis van deze vergelijking wordt een voorkeursalternatief en een meest milieuvriendelijke alternatief (mma) bepaald. Uitsluitend deze alternatieven worden in **stap 2** in meer detail uitgewerkt en op effecten (waar mogelijk ook kwantitatief) onderling vergeleken.

Bij de uitwerking van het mma dient aandacht besteed te worden aan :

- behoud van het natuurlijk reliëf;
- aanbrengen van beplantingselementen die de oorspronkelijke verkavelingsstructuur volgen en/of die goede verbindingslijnen vormen voor kleine zoogdieren;
- voorkomen van verstoring of aantasting van vitale populaties en benutten van ecologische potenties door gerichte inrichtingsmaatregelen;
- minimaal gebruik van grondwater voor beregening en een minimaal gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen.

Samenstelling van de werkgroep:

drs. J.A.A.M. Leemans

ir. A.J.G. van der Maarel

drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

ir. K.A.A. van der Spek

Secretaris van de werkgroep: ir. V.J.H.M. ten Holder

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20040325	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	20040409
2.	20040506	Fractie van de PvdA-Hummelo en Keppel	Laag-Keppel	20040409
3.	20040407	R.H.N. Anbergen, K.W. Jansson, A. Timmer, D.W. Tuijten en B. Weersink	Hoog-Keppel	20040409
4.	20040406	D. Boschman	Hoog-Keppel	20040409

BIJLAGE 5A

Gebiedsbescherming volgens Structuurschema Groene Ruimte 2 en de Nota Natuur voor Mensen Mensen voor Natuur

In het MER moet het volgende worden beschreven:

- de ligging in de regio van de Ecologische HoofdStructuur¹¹ en de provinciale uitwerking daarvan;
- de ligging en uitwerking van de gemeentelijke ecologische structuur.

Indien de EHS wordt beïnvloed door de voorgenomen activiteit of de alternatieven zal duidelijk moeten worden of er sprake is van bruto of netto EHS. Bruto EHS is nog niet begrensd en netto EHS is al wel begrensd. De provincie is verantwoordelijk voor de begrenzing. Op 1 januari 2003 was 10% van de totale Nederlandse EHS nog bruto-EHS.

Richtlijn op grond van netto EHS

1. Welke significante gevolgen kunnen er optreden voor de te behouden kenmerken en waarden binnen en in de nabijheid van dit gebied¹²?
2. Zijn er reële alternatieven?
3. Indien dat het geval is, is er sprake van redenen van groot openbaar belang¹³ dat deze aantasting rechtvaardigt?
4. Indien dat het geval is, welke compensatie wordt dan geboden voor het verloren gaan van de wezenlijke kenmerken en waarden?
5. In het SGR2 worden richtlijnen gegeven voor compensatie (zie hieronder).

Richtlijn op grond van bruto EHS (niet begrensd)

Is er sprake van onomkeerbare effecten waardoor de ontwikkelingsmogelijkheden van deze nieuwe natuurgebieden significant onomkeerbaar verloren gaan?

Eisen aan compensatie op grond van SGR2 en Nota NMMN

1. In beginsel geen netto verlies aan waarden wat betreft areaal en kwaliteit.
2. Compensatie nabij het gebied, onder de voorwaarde dat een duurzame situatie ontstaat¹⁴.
3. Indien fysieke compensatie onmogelijk is, dan compensatie door realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden.
4. Indien fysieke compensatie of compensatie door realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden door overmacht onmogelijk is, wordt financiële

¹¹ Ecologische hoofdstructuur is een netwerk van grote natuurgebieden die met elkaar zijn verbonden door zogenaamde ecologische verbindingszones waardoor uitwisseling tussen populaties van soorten mogelijk is.

¹² Wezenlijke kenmerken en waarden moeten per gebied worden gespecificeerd. Daarbij kan het gaan om: bodemopbouw, -structuur en reliëf; de waterhuishouding; natuurlijke processen; de kwaliteit van bodem, water en lucht; sedimentatie en -erosieprocessen; ruste, stilte en openheid; de landschapsstructuur en; gebiedspecifieke plant- en diersoorten.

¹³ Redenen van groot openbaar belang; Op basis van een afweging tussen het te beschermen belang en het met het plan of project gemoeide belang wordt al dan niet toestemming verleend. Wordt een plan of project na afweging van belangen toch toegestaan, dan moet voordat het plan of project wordt uitgevoerd een besluit worden genomen over compenserende maatregelen.

¹⁴ Het beginsel dat compensatie nabij het verloren gebied moet worden gerealiseerd **kan** ruimer worden ingevuld. Compensatie moet daar worden gerealiseerd waar het optimaal bijdraagt aan het instandhouden van een populatie(s). Het merendeel van de populaties van diersoorten in Nederland leeft in een netwerk van grotere en kleinere gebieden die met elkaar zijn verbonden in een zogenaamde netwerkpopulatie. Dit betekent dat uitbreiding van een klein gebied of verbetering van de ecologische verbindingen tussen de gebieden wel eens meer kan bijdragen aan het doel van compensatie dan uitbreiding van een groter gebied. In het MER kunnen dus meer locaalalternatieven voor compensatie in beschouwing worden genomen.

compensatie geboden die tegoeed komt aan natuur. Onder overmacht wordt ook verstaan de dreiging van ernstige vertraging van de procedure.

5. Het tijdstip over het besluit over ingreep is ook het tijdstip waarop helderheid wordt gegeven over aard, wijze en tijdstip van compensatie.
6. Het tijdstip van daadwerkelijke compensatie is gerelateerd aan het tijdstip van ingreep.

Aspecten die aan bod moeten komen bij de beschrijving van mogelijke effecten op de Ecologische Verbindingszone (EVZ), de Rode Beek

1. type (droog/nat), doel en functie van de EVZ (onder andere lokaal/ regionaal belang), verbinding van welke gebieden en beschrijving van de levensgemeenschappen (natuurdoeltype) in de te verbinden gebieden;
2. effecten van uitbreiding golfbaan op de ecologische verbindingzone.

BIJLAGE 5B

Soortbescherming

Bestaande situatie en autonome ontwikkeling

In het MER moeten de in het studiegebied voorkomende doelsoorten¹⁵ worden beschreven die worden beïnvloed door de voorgenomen activiteit en alternatieven. In sommige situaties kan worden volstaan met een gemotiveerde selectie van de voorkomende doelsoorten. Prioritaire soorten moeten deel uitmaken van deze selectie¹⁶.

Informatie over de doelsoort:

- de mate van bescherming (Nederlandse en internationale wet- en regelgeving). *Deze informatie is nodig om indien mogelijk de gevolgen voor de populatie te kunnen toetsen;*
- de mate van bedreiging van de doelsoort in Nederland. Voor het bepalen van de mate van bedreiging wordt gebruik gemaakt van de Rode Lijsten. *Deze informatie is nodig om de ernst van de potentiële gevolgen (voor een populatie) te kunnen bepalen;*
- voor dieren: het voorkomen van het aantal individuen/paren per ecologisch netwerk, verdeeld over de deelgebieden. Indien onbekend: de oppervlakte van de leefgebieden van een netwerk;
- voor planten de oppervlakte van de standplaats.

Informatie over de (meta)populatie¹⁷ van de doelsoort (alleen voor die doelsoorten waarover wetenschappelijke gegevens beschikbaar zijn):

- betekenis van deze populatie voor het behoud van de soort in Nederland;
- mate waarin deze metapopulatie of het leefgebied duurzaam is, dan wel duurzame condities biedt;
- grootte, verspreiding en dichtheid van de (meta)populatie in het studiegebied of oppervlakte van het leefgebied van de (meta)populatie dat tot een ecologisch netwerk kan worden gerekend.

Voor het beschrijven van de autonome ontwikkeling kan voor dieren gebruik worden gemaakt van de verandering van het aantal individuen/paren of de populatiegrootte over de afgelopen jaren (historische trend). Voor planten kan de verandering in standplaatsoppervlakte worden gebruikt.

¹⁵ In het Handboek Natuurdoeltypen; bijlage 3 (LNV, 2001) staan alle doelsoorten.

¹⁶ Habitat- en vogelrichtlijngebieden zijn geselecteerd op grond van het voorkomen van bepaalde natuurlijke habitats en soorten. Een deel hiervan is aangeduid als prioritaire habitat of soort omdat de EU voor de instandhouding hiervan een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Deze prioritaire typen natuurlijke habitats en soorten zijn respectievelijk in bijlage I en II van de Habitatrictlijn met een sterretje (*) gemerkt. Bij mogelijke aantasting hiervan dient ontheffing te worden aangevraagd bij de Europese Commissie. Alle prioritaire soorten zijn ook doelsoort. Voor hele tekst van de Habitatrictlijn en bijlagen zie: www.europa.eu.int/comm/environment/nature/legislation

¹⁷ Een populatie bestaat uit een groot aantal individuen die in het algemeen samenleven in een metapopulatie. Een metapopulatie bestaat uit een aantal deelpopulaties die onderling met elkaar zijn verbonden waardoor uitwisseling mogelijk is. Deze metapopulatie leeft in Nederland in het algemeen in een ecologisch netwerk van grotere en kleinere gebieden die onderling met elkaar zijn verbonden.

Milieugevolgen

Voor elke (geselecteerde) doelsoort moet worden aangegeven:

Voor dieren:

- verandering van het aantal individuen/paren;
- verandering van het oppervlakte van het leefgebied; wanneer relevant per functie aangeven in hoeverre er sprake is van het optreden van significante gevolgen; houdt rekening met het optreden van cumulatie¹⁸.

Voor planten:

- verandering van de standplaatsoppervlakte. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met een verandering van de abiotische omstandigheden, als gevolg van het voornemen die invloed heeft op de standplaatsfactoren van planten;
- in hoeverre er sprake is van het optreden van significante gevolgen.

Voor de doelsoorten (dieren) waarover wetenschappelijke informatie op populatieniveau beschikbaar is moet het volgende worden aangegeven. Indien de gevraagde informatie onder optie 1 ontbreekt dan kan optie 2 worden toegepast:

Optie 1, de kans op het verdwijnen of uitsterven van een (meta)populatie in het studiegebied. Dit kan kwalitatief worden beoordeeld. Indien die kans zeer groot is zal ook voor de populatie(s) waarmee uitwisseling plaatsvindt een inschatting moeten worden gemaakt van deze kans. Indien er een kans bestaat op verdwijnen of uitsterven moet worden aangegeven wat dit betekent voor het behoud van de soort in Nederland.

Optie 2, de mate van aantasting van de oppervlakte van het ecologisch netwerk, en een inschatting van de gevolgen hiervan voor het voortbestaan van duurzame condities van het ecologisch netwerk van de populatie.

Daarnaast is het te overwegen – maar dit is niet verplicht – om alle informatie die nodig is om voor een ontheffingsaanvraag op grond van **de Flora- en Faunawet (FFW)** in aanmerking te komen, ook op te nemen in het MER en te laten toetsen door de Commissie.

Indien ontheffing moet worden aangevraagd en er is besloten dat dit onderdeel van het MER wordt, dan geldt het volgende:

Iedere in het plangebied voorkomende beschermde soort moet worden genoemd en per soort moet worden aangegeven wat de gevolgen zullen zijn. In geval van een ontheffingsaanvraag kan er dus niet met doelsoorten of een selectie hiervan worden gewerkt. Vervolgens moeten de volgende vragen beantwoord worden:

1. Welke beschermde planten- en diersoorten op grond van de FFW komen in en nabij het plangebied voor?
2. Leidt het realiseren van het voornemen tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de FFW betreffende planten en/of dieren?
3. Kan het plan zodanig aangepast worden dat dergelijke verboden handelingen niet worden gepleegd?
4. Is om het plan te kunnen uitvoeren een ontheffing op grond van art. 75 van de FFW vereist?
5. Ontheffing kan worden verleend, indien:
 - er geen andere bevredigende oplossing bestaat (reëel alternatief) en;

¹⁸ Cumulatie: elke ingreep in een Habitatrictlijngebied dient in combinatie met andere activiteiten te worden getoetst. Indien hiervan sprake kan zijn dient de initiatiefnemer aan te tonen dat er ook door cumulatie geen significante gevolgen zullen optreden.

- sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu gunstige effecten, en;
- geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Uitbreiding golfterrein Hummelo en Keppel

De Stichting Golfsport Keppel wil de huidige 9 holes golfbaan uitbreiden tot een 18 holes baan met een totaal oppervlak van ca 54 ha.

ISBN 90-421-1293-x